

YEMEK YEMEKTE ÖLÇÜ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

l'lemû eyyühe'l-ihvân... Inne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعَاءٍ وَاحِدٍ
وَالْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ

(ط.حم.خ.م.ت.ه.ه. عن ابن عمر؛ حم. والدارمی م. عن جابر؛ ض. طب. عن أنس؛

ع. أبو عوانة البغوی وابن قانع البارودی طب. عن جهجاه؛ م. حب. ه. عن أبي موسى؛

وأبو عوانة طب. عن سمرة؛ حم. والدارمی ع. وأبو عوانة عن أبي سعيد؛

حم. ه. عن أبي هريرة؛ طب. عن ميمونة)

RE. 230/5 (*El-mü'minü ye'külü fî miâin vâhidin, ve'l-kâfirü ye'külü ye'külü fî seb'ati em'âin.*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Şimdi beraber bir istiğfar edelim:

*Estağfiru'llâh... Estağfiru'llâh...
Estağfiru'llâh... El-azîm el-kerîm ellezî lâ
ilâhe illâ hû, el-hayye'l-kayyûme ve etûbü
ileyh... Ve es'elühüt-tevbete ve'l-mağfirete
ve'l-hidâyete lenâ innehû hüvet-
tevvâbü'r-rahîm... Tevbete abdin zâlimin li-
nefsihî, lâ yemlikü li-
nefsihî, mevten ve lâ hayâten ve
lâ nüşûrâ...*

Cenâb-ı Hak tevbemizi kabul eylesin...

Bir de salevât-ı şerife okuyalım Peygamber Efendimiz'e:

*Es-salâtü ve's-selâmü aleyke yâ
rasûla'llâh... Es-salâtü ve's-selâmü aleyke
yâ habîba'llâh...*

*Es-salâtü ve's-selâmü aleyke yâ seyyide'l-
evvelîne ve'l-âhirîn...*

Cenâb-ı Hak yardım eylesin... Bu okuyacağım hadis-i şerif çok mühim. Kısacık bir söz. Hem tıbbın, hem dünyanın hem ahiretin şu ufacık kelime içerisinde toplanması... Mânâ itibariyle tabi çok geniş.

Bunları okuyup geçmek faydadan halî değilse de, biz bunları [*Râmûzü'l-Ehâdis'i*] altı ayda okuyorduk, bitiriyorduk. Şimdi kaç sene oldu burada daha yarısına gelmedik. Tabi bu da çok değil. Çünkü okuduğum hadisle bugünkü hadis... Okumak bir şey değil okuruz, bellemek de bir şey değil bellendir, ezberlenir.

Nasıl bir koca mushafı ezberliyorlar. Ezberlenir. Lafzı üzerinde durmanın kıymeti yok. Sevabı var başka.

Fakat maksat onu kendimize tatbik etmektir. Okuduğumuzun bizde nesi var bakalım? Bizimle ilgisi nedir okuduğumuzun? Şurada mü'mini tarif ediyor. Bakalım o mü'mine uygunluğumuz ne kadar bizim? Ölçüyoruz, kendimizi teraziye koyuyoruz. Ben bakıyorum kendim için, ben oradan çok uzağım. İslam tabirine bakıyorum oradan da uzağım. Muhacir tabirine bakıyorum, oradan da uzağım. Komşu hukukuna bakıyorum, buradan da uzağım.

a. Müslümanın ve Kâfirin Yemek Yeyişi

Tayâlisî, Ahmed ibn-i Hanbel, Buharî, Müslim, Tirmizî ve İbn- i Mâce, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan; Ahmed ibn-i Hanbel, Darimî ve Müslim, Cabir ibn-i Abdullah RA'dan; Ziyâü'l-Makdîsî ve Taberanî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan; Ebû Ya'lâ, Ebû Avâne ve Begavî, İbn-i Kani', Barudî ve Taberânî, Cehcah RA'dan; Müslim ve İbn-i Hibban, İbn-i Mâce, Ebû Mûsa el-Eş'arî RA'dan;

Ebû Avane ve Taberanî, Semure RA'dan; Ahmed ibn-i Hanbel, Dârimî, Ebû Ya'lâ ve Ebu Avâne, Ebû Said el-Hudrî RA'dan; Ahmet İbn-i Hanbel, İbn-i Mâce, Ebû Hüreyre RA'dan; Taberani Meymûne RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعَاءٍ وَاحِدٍ

وَالْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ

(ط.حم.خ.م.ت.ه.ه. عن ابن عمر؛ حم. والدارمی م. عن جابر؛ ض. طب. عن أنس؛

ع. أبو عوانة البغوی وابن قانع البارودی طب. عن جهجاه؛ م. حب. ه. عن أبي موسى؛

وأبو عوانة طب. عن سمرة؛ حم. والدارمی ع. وأبو عوانة عن أبي سعيد؛

حم. ه. عن أبي هريرة؛ طب. عن ميمونة)

---

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.XVI, s.497, no:4974; Müslim, *Sahîh*, c.X, s.391, no:3839; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.487, no:1740; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IX, s.467, no:3248; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.21, no:4718; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.178, no:6770; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.22, no:5626; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.167, no:1601; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.209, no:8415; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Buhârî, *Sahîh*, c.XVII, s.1, no:4978; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IX, s.465, no:3247; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.257, no:7488; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.136, no:2043; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.210, no:8424; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.X, s.394, no:3842; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.333, no:14617; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.135, no:2040; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.208, no:8408; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.X, s.394, no:3842; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IX, s.467, no:3249; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.44, no:5329; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.477, no:3174; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.VII, s.256, no:7043; Semre RA'dan. Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.10, no:13; Hz. Meymûne RA'dan. İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.II, s.206, no:606; Cehcâhe el-Gıfârî RADan.

RE. 230/5 (*El-mü'minü ye'külü fî miâin vâhidin, ve'l-kâfirü ye'külü ye'külü fî seb'ati em'âin.*) “Mü'min bir, kâfir ise yedi kursağına yer.”

Bugünkü hadis-i şerif de müslümanın yiyişiyle gâvurun yiyişini tarif ediyor bize. Müslümanın yiyişi nasıl olacak, gâvurun yiyişi nasıldır? Şimdi bakalım müslümanca mı yiyoruz, nasıl yiyoruz? Bu ölçüye göre ölçün işte... Bakın kaç tane ravi okudum size. Buharîsi, Müslimi de içinde olduğu halde. Bu ölçü işte. Bu kadar kuvvetli bir hadisle müslüman nasıl yermiş, gâvur nasıl yermiş? Kendimizi tatbik edeceğimiz bir hadis.

Ben bakıyorum, fersah fersah uzağız. Çok uzağız yani. Nasıl olmuş? Alışmışız. Nasıl olmuş bilmem. Ne karnımız doyuyor ne de gözümüz doyuyor. Evvela çorba olacak, arkasından etli olacak, arkasından tuzlu olacak, turşusu olacak, hoşafı olacak... Olacak da olacak. Tatlısı bilmem nesi...

Bu kadar yemekleri yemekle telezzüz ediyor, nefisleniyoruz, kuvvetleniyoruz, canlanıyoruz. Alt tarafı ne oluyor yani? Kuvvetleniyoruz, canlanıyoruz... İyi. İyi ama ne oluyor alt tarafı?

Camiler boş... Müslümanlıktan fersah fersah uzaklaşmış bir hayatın adamı oluyoruz. O hayat her mahlûkta var işte. En güzeli horozda. Bilmem hangi hayvandan daha çok müreffeh bir hayat yaşıyorlar. Mes'uliyetleri yok, korkuları yok. Yer içer yatarlar işte.

Bizimki de öyle mi ya? Allah muhafaza etsin hepimizi...

(El-mümin) İstenilen mümin, hakiki iman sahibi olan, lafzıyla değil, haliyle kendisini iman içerisine sokmak isteyen, “Ben iman sahibi bir mü’minim!” demek isteyen bir insanın yiyiş tarzı nasıldır? Ne ile yer o adam?

(Ye’külü fî mian vâhidin) “O bir bağırsakla yer. *(Ve’l-kâfiru ye’külü fi seb’ati em’ai)* Kâfir ise yedi barsağıyla yer.”

Canım! İnsan bir bağırsakla yer, içer. Gâvurun da o, bizim de o... Hepimizdeki teşkilat aynı teşkilat. Aynı teşkilat olduğu halde biz biriyle yeriz, o yedi barsağıyla yer.

Tabii burada maksat diyorlar kelime değil. Lafzi değil. 1-7 değil. Müminin kanaatkâr oluşunu izah. Müminin kanaatkâr oluşunun lüzumunu, böyle bir tespit ile Efendimiz bize duyurmak istiyor. Ne yapar? Az ile iktifa eder. Gavur mü’minden yedi misli fazla yer. Biz ondan yedi defa daha az yemek suretiyle aynı kuvveti muhafaza ederiz. Belki daha fazlasını...

Şimdi burada laf lafı açtı. Bedir’e geldi bu müslümanlar. Bu bir bağırsağıyla yiyen müslümanlar Bedir’e geldiler. 313 tane. mü’min... Topu yok, tüfeği yok, atı yok, arabası yok, muntazam değil. Ama 313 tane. Kısmen de çocuklar içerisinde 15 yaşındaki çocuklar da dahil olmak üzere içerisinde. Ancak sayı 313.

Karşısına gelmiş 1.000 (bin) kişi. 313 nerde bin küsür nerde... Üstelik her techizatı yerinde. Yani bugünkü modern teşkilatta. Müslümanları zayıf bir teşkilat. Ama neticeye bakın!

Az zaman içerisinde, o 313 kişi karşısında o binler kaçacak delik aradılar. İçlerinde Ebû Cehil denilen azılısı da dâhil olduğu halde birçoğu da orada canını cehenneme yuvarladı.

Abdullah ibn-i Mes'ud RA ufak yapılı, zayıf bir kimseymiş. Gelmiş bakmış yaralılar içerisinde onu görmüş. Ama daha ölmemiş. Kafasını kesivermiş. Takmış arkasına Rasûlüllah'ın huzuruna getirmiş, Rasûlüllah Efendimiz, Ebû Cehil'in öldürülmesinden dolayı Allah'a hamd ederek Abdullah'ı övmüş ve Ebû Cehil'in kılıcını ona vermiştir.

O müslümanın karnı yarı tok, yarı aç. Belki daha ziyade aç, çok aç. O karşısındaki tok mu tok. Zahireler getirmişler develer dolusu. Her şeyleri çok mükemmel. Fakat bu 313'ün onların canına okuduğunu tarih bize her yerde gösteriyor. Azların çokları nasıl mağlup ettiğini orada göstermiş.

Şimdi burada belki biraz acı gelecek ama, bizim hâlimiz çok acınacak bir durumdadır. İzahlarda rast geliyor görüyorsunuz ki, bu hususta şarihler uzun boylu şerh yapmışlar. "Bu bir bağırsakla yedi bağırsak ne demek?" diyerekten.

Tıp eski usül üzere yediye bölmüş bağırsakları. İnce bağırsak, kalın bağırsak, düz bağırsak, şu bağırsak, bu bağırsak diye yediye bölme tabiri varmış eskiden. Belki ona işarettir. Fakat ekseriyetle demişler ki:

“—Hayır! Bu bağırsağın yediliğinden değildir. Bu yedi azaya bedel” demişler. “İki göz, iki kulak, ağız, burun, el, ayak. “Bu yedidir maksat” demişler. Yani “Haris olarak atılır yemeğe. Gözüyle iştahlı, ağızıyla iştahlı, elleriyle iştahlı, kazanmaya iştahı çok. Bu yedi azasıyla birden böyle hücum eder yemeğe...” demişler.

Çeşit çeşitli sözler. Onların çoğu da bize lazım değil. Bize lazım olan Efendimizin SAS şu kısacık sözü: Bir bağırsakla yemek, az yemek müslümana mahsus. Öteki yedi bağırsakla yemek, yani midenin tamamını doldurarak yemek; o da gâvura mahsus... Tıka basa karnını doyurmuş, “Oh! Yarabbi şükür...” dese, neyse ama müslümanın yiyişi, adeti, an’anesi değil.

Şimdi bugünün adet ve usulleri masalarda yemek, çatal kaşıkla yemek... Bunlar da israfın içine girmekle beraber insanları ayrıca bir de masrafa sokar ve sıkıntıya da sokar. İş artar.

Ama yerde oturarak müslüman yiyişinde sağ diz dikilir. sol ayak üzerine, sol taraf üzerine oturulur. Mide sıkıştırılır. Bacakların arası ile göbek arasına mide sıkıştırılır. Mide bu şekilde fazla genişleme imkânını bulamaz. Bunu böyle yiyince zaten mecburi olarak fazla doyuramaz.

Ama masada mide tamamıyla serbesttir. İsteddiği kadar yemek imkânını insan bulur. İştahlı bir insan da istediği kadar yiyebilir. Ama müslümana, müslümanın usülüne, adabına aykırıdır.

Çünkü çok yemenin çok zararları var. Bugün doktorlara çok ihtiyaç var, hastanelere çok ihtiyaç var, işte eczanelere çok ihtiyaç var, kliniklere çok ihtiyaç var... Açalım açalım... Ne kadar açarsan aç efendim. Her kapının önüne bir tane açsan faydası yok. Çünkü bu midelerin dolgunluğuyla, baskınlığıyla, tahammülsüzlüğü dolayısıyla çeşitli arızaları olacaktır. Bu arızaların önüne geçmek için Avrupa'dan gelecek şunun veya bunun verdiği ilaçlarla tedavi zaten hatalıdır. Ondan fayda beklemek zehirden şifa beklemek gibidir. İnsan muhtaç kalıyor da alıyoruz başka...

Fakat asıl olan müslümanın kendi kendisini tedavi etmesidir. Neden geliyor bu? Ya soğuktan geldi, ya çok yemekten geldi, ya sıcaktan geldi. Bunların önüne geçtiği takdirde hastalık tabiatıyla eğer bir maraz hâlde değilse tabiatıyla kendiliğinden geçer.

Ben şimdi size bir şey söyleyeceğim:

Bizim eniştemiz vardı rahmetlik, Bakırköy'de oturuyordu bir vakit. Bursa'daki Cami-i Kebîr'in imamıydı. İsmail Hakkı Dergâhı'nın da şeyhiydi vaktiyle. Bir efendi geldi. Şikâyet ediyor ona, mütemadiyen de doktorlara gidip gelmekte... Enişte ona sordu:

“—Evlat, şu yediğini bana bir anlatır mısın? Neler yiyorsun bakayım? Nedir senin derdin?”

“—İşte sabahleyin efendim şunu yiyoruz bunu yiyoruz, yağı, balı, tatlısı filan. Ha! Ona işte bir de öğlen. Arkasına ikindi kahvaltısı, bir de akşam.”

“—Ođlum! Senin hastalığın senin boğazından geliyor. Sen doktora gideceğine bunları kes!” dedi.

Hakikaten adam bunları keser kesmez, kendi kendine düzeliverdi. Bugünkü bizim dertlerimizin kökü de burada.

Şimdi bakın izahları iyi dinleyin şimdi. Bu tabii kısa bir söz. Ama her türlü manayı ifade ediyor. İlk tabiri şöyle:

Efendimize SAS bir misafir geliyor. Hadisin sebebi olarıktan naklediliyor. Gelen misafir gâvur... Süt veriyor buna. Bu gâvur ancak yedi tane koyunun sütünü içtikten sonra doyuyor.

Sabahleyin de İslam’la müşerref olarak ortaya çıkıyor. Yine süt veriyorlar. Bu sefer bir koyunun sütüyle doyuyor, “El-hamdü li’llâh!” diyor.

“—Yahu sen akşam yedi tane koyunun sütünü içtin de şimdi neden bir tane koyunun sütüyle iktifa ediyorsun?”

“—Doydum el-hamdü lillâh!”

Bunun üzerine Efendimiz SAS bunu buyuruyor. Müslüman, bir kere zaten haddizatında imanın kendisi insanı böyle bol yemeye sevk etmez. Daha var iştahı, yiyecek ama, imanı yeter diyor. Onun için hiç hasta olmaz Allah’ın izniyle...

b. Mideyi Doldurmanın Zararı

Onun için diyor ki Efendimiz SAS:²

مَا مَلَأَ أَدَمِيٌّ وَعَاءً شَرًّا مِنْ بَطْنٍ بِحَسَبِ ابْنِ
أَدَمَ أَكْلَاتُ يُقْمَنَ صُلْبَهُ فَإِنْ كَانَ لَا مَحَالَةَ
فَثُلُثُ لَطْعَامِهِ وَثُلُثُ لَشْرَابِهِ وَثُلُثُ لِنَفْسِهِ

(ت. ن. ه. ح. م. المقدم بن معدى كرب)

TT. 3234 (*Mâ melee âdemiyyün viâen şerren min batnin, bi- hasebi'bnî âdeme ükülâtün yukimne sulbehû, vein kâne lâ mehâlete, fesülüsün li-taâmihi, fesülüsün li-şerâbihî, fesülüsün li- nefesihî.*)

(*Mâ melee âdemiyyün viâen şerren min batnin*) “İnsanoğlu karnından daha şerli bir şeyi doldurmamıştır.” En çok doldurduğu şer kabı karnıdır. Birçok kaplara birçok şeyler konur ya en çok şerli olarak doldurduğu kap karnıdır. Karnının doluşu şer olarak ona kâfidir yani. Karnını dolduruşu. Ne ile doldurursa doldursun.

---

² Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.387, no:2302; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.132, no:17225; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.135, no:7139; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XX, s.272, no:644; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.449, no:674; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.V, s.28, no:5648; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.296, no:1375; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.271, no:1340; Deylemî, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.IV, s.67, no:6210; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.325; Mikdâm ibn-i Ma'di Kerbi RA'dan.

(*Bi-hasebi'bnî âdeme ükülâtün*) “Âdem oğluna, mü'min olan insana birkaç lokma, biraz ekmek, biraz yemek, su yeter; (*yukimne sulbehû*) onu a akta tutar. Onu ayakta tutacak kadar bir şey, az bir nimet ona kâfidir.”

(*Fein kâne lâ mehâlete*) Fakat işçidir adam, çalışmak için kuvvet lazım kendisine. Onun yeme mecburiyeti var. Öyleyse o mideyi üçe bölecek; (*fesülüsün li-taâmihi*) üçte birini yemek ile, (*fesülüsün li-şerâbihî*) üçte birini de su ile dolduracak; (*fesülüsün li-nefesihî*) üçte birini de boşluk olarak bırakacak. Nefes için...”

Bunu Tirmizî Hazretleri rivayet etmiş. İbn-i Mâce Hazretleri de buna ilaveten demiş ki:

فَإِنْ غَلَبَتِ الْأَدْمِيَّ نَفْسُهُ فَثُلُثٌ لِلطَّعَامِ
وَوَثُلُثٌ لِلشَّرَابِ وَوَثُلُثٌ لِلنَّفْسِ

(*Fein galebeti'l-ademiyye nefsihû*) “Eğer insanın yemek isteği böyle galip gelirse kendisine, o da aynen mideyi üçe bölecek; (*fesülüsün li-taâmihi*) üçte birini yemek ile, (*fesülüsün li-şerâbihî*) üçte birini de su ile dolduracak; (*fesülüsün li'n-nefes*) üçte birini de boşluk olarak bırakacak.”

“—Kur'an'da var mı tıp?” demişler.

“—Var.”

“—Nedir?”

كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ

لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

(الاعراف: ٣١)

(Külû ve'srebû velâ tûsrifû innehû lâ yuhibbü'l-mûsrifin) “Yeyin, için, fakat israf etmeyin; muhakkak ki Allah israf edenleri sevmez!” (A'raf, 7/31)

En büyük israf mide. Doldur doldur bitmez. Doldur doldur dolmaz. Dünyayı yer!

c. Çok Yemenin Zararı

Sahabe-i kiramdan Ebû Cuhayfe isimli zât anlatıyor:³

أَكَلْتُ ثَرِيدَةً مِنْ خُبْزٍ وَلَحْمٍ ثُمَّ أَتَيْتُ النَّبِيَّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلْتُ أَتَجَشَّأُ

فَقَالَ يَا هَذَا كَفَّ عَنَّا مِنْ جُشَائِكَ

فَإِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ شَبَعًا فِي الدُّنْيَا

أَكْثَرُهُمْ جُوعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(ك. عن أبي جحيفة)

³ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.135, no:7140; Ebû Cuhayfe RA'dan.

Münzirî, *Tergîb ve Terhîb*, c.III, s.99, no:3235.

TT. 3235. (*Ekeltü serideten min hubzin ve lahmin, sümme eteytü'n-nebiyye SAS, fecealtü etecesseü, fekäle: Yâ hâzâ, küffe annâ min cüşâike, feinne eksere'n-nâsi şibean fi'd-dünyâ, ekseruhüm cûan yevme'l-kıyâmeti.*)

(*Ekeltü serideten min hubzin ve lahmin*)
“Et suyuyla yapılmış içerisine ekmek ve et doğranarak yapılan, bizim ‘papara’ dediğimiz bir yemek yedim. (*Sümme eteytü'n-nebiyye SAS*) Sonra Rasûlüllah SAS’in huzuruna geldim. (*Fecealtü etecesseü*) Çok yediğim için, tokluktan dolayı bir geğirme oldu.

Cenab-ı Peygamber SAS buyurdu ki: (*Yâ hâzâ, küffe annâ min cüşâike*) Ey filân, burada böyle bizim yanımızda geğirip durma, bizden uzakta dur!” dedi.

Sonra arkasından:

(*Feinne eksere'n-nâsi şibean fi'd-dünyâ*)
“İnsanların ekserisi dünyada karınlarını çok doldururlar ya; (*ekseruhüm cûan yevme'l-kıyâmeti*) kıyamet günü en çok aç olacak bunlardır. Bugün çok doyuruyorlar karınlarını ama yarın en aç olacak bunlardır.”

Ebu Cuhâfe denilen zat diyor ki:

“—Ondan sonra ölünceye kadar bir daha karnımı doyurmadım.”

Karnını doyurmazmış. Sabah yerse akşam yemezmiş. Akşam yerse sabah yemezmiş. Bir rivayette de,

“—Ondan sonra otuz sene yaşamış, otuz sene karnını doyurmamış.” deniliyor.

Burada da bu adam 120 sene yaşamış.

“—50’sini hıristiyanlık âleminde yaşadım, cahiliye devrinde... 70’ini de İslamiyet hayatında yaşadım. İslam olduktan sonra 30 senesi de bu emirden sonra geçti.” demiş.

Selman-ı Fârisî Hazretleri var ya Ashab-ı Kiram’dan. Selman-i Farisi’nin tercüme-i hâli de hepinizin hatırındadır. Kıymetli bir hatıradır yani. Müslümanların İslamiyet’e olan gayretini, şevkini gösterir.

Bu zât bir ateşperestın evladı. Ateşperest bir ağanın oğlu. Krallığa kadar çıkarırlar var. Yahut o muhitin beyi. Bu oğlunu çok sevdiği için sarayından bile çıkarmamış. Muallimler hususi suretle eve geliyorlar, evde hususi odasında bunu okutuyorlar. Dışarıyla temas ettirmiyor ki, zihni bozulmasın çocuğun.

Fakat yaşı 18’i geçtikten sonra bir iş dolayısıyla serbest bırakıyor babası bir işine nezaret etmek üzere. O zaman papazlarla görüşmesi, konuşmasıyla kendi ateşperestliğinin yanlış olduğunu anlayarak hıristiyanlığa dönüyor. Hıristiyanlardan da aldığı tavsiye üzerine, nihayet İslamiyet’le müşerref olmak üzere Hicaz’a doğru yola çıkıyor. Yolda saldırıya uğruyor. Bir Yahudi’nin kölesi olarak Medine-i Münevvere’ye kadar geliyor. Müslümanlığa da hizmeti çok.

Daha sonraki devirlerde buna derlermiş:

“—Selman ye ye!”

Hani bizde zorladıkları gibi. Dermiş ki:

“—Yeter yahu zorlamayın! Ben Rasûla’llah’tan duydum ki, dünyada çok yiyip karınlarını doyuranlar, ahirette en çok açlık çeken kimseler olacaklar.”

Sonra da şu hadis-i şerifi okumuş: ki:⁴

---

⁴ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2272, no:2956; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.562, no:2324; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1378; no:4113; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.323, no:8272; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.462, no:687; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.157, no:2782; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XI, s.351, no:6465; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.425, no:8298; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.148, no:9797; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.VII, s.236; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.350; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.229, no:3103; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.18; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.VIII, s.102; Ebû Hüreyre RA’dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.699, no:6545; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.236, no:6087; Bezzâr, *Müsned*, c. I, s.385, no:2498; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.I, s.199; Selman RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IX, s.65, no:9236; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.262, no:6108; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VIII, s.185; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.118, no:145; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.401, no:3458; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LXII, s.14; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.197, no:6855; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.129, no:34722; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.137, no:346; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.6887; Abdullah ibn-i Amr RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.185, no:6081; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.299, no:1318; *Câmiu’l-Ehâdîs*, c.XIII, s.9, no:12431.

الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ

(م.ت.ه.حم.حب.طس.ع.هب.عن أبي هريرة؛ ك.طب. والبزار عن سلمان؛

طس.حل.و القضاة عن ابن عمر)

(*Ed-dünyâ sicnü'l-mü'mini, ve cennetü'l-kâfir*) “Dünya mü'minin zindanıdır, kâfirin de cennetidir.”

Sen kâfirin cenneti olan dünyanın nesine özeniyorsun yani.

d. Ümmete İlk Gelen Belâ

Şimdi bir de Hz. Aişe Validemiz'in bu husustaki bir rivayetini dinleyelim. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

أَوَّلُ بَلَاءٍ حَدَّثَ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ بَعْدَ نَبِيِّهَا الشَّبَعُ
فَإِنَّ الْقَوْمَ لَمَّا شَبِعَتْ بُطُونُهُمْ سَمَنْتَ
أَبْدَانُهُمْ فَضَعُفَتْ قُلُوبُهُمْ وَجَمَحَتْ شَهَوَاتُهُمْ

(ابن أبي الدنيا عن عائشة)

TT. 3239 (*Evvelü belâin hadese fî hâzihi'l-ümmeti ba'de nebiyyihâ, eş-şebü; feinne'l-kavme lemâ şebiat bütünühüm, semünet ebdânühüm, fedaufet kulûbühüm, fecemehat şehvâtühüm.*)

⁵ İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.418, no:1282; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Cû'*, c.I, s.25, no:22: Hz. Aişe RA'dan.

Münzirî, *Tergîb ve Terhîb*, c.III, s.100, no:3239.

(*Evvelü belain*) “İlk belâ” olarak tavsif ediyor Peygamber SAS Efendimiz. (*Hadese fî hâzihi'l-ümmeti*) “Bu ümmete ortaya çıkacak ilk belâ, (*ba'de nebiyyihâ*) Efendimizin dünyadan ahirete göçüşünden sonra bu ümmette çıkan ilk belâ, (*eş-şebu*) tokluk olmuştur.”

Hep bayıldığımız o tokluğu, Peygamber SAS Efendimiz ilk belâ olarak tavsif ediyor. İlk belâ tokluk... Çünkü her felaket ondan geliyor.

(*Feinne'l-kavme lemâ şebiat bütünühüm*) “Bir kavim karnını doyurduğu zaman, (*semünet ebdânühüm*) bedenleri kuvvetlenir, (*fedaufet kulûbühüm*) kalpleri zayıflar.”

Bedenleri kuvvetli, kalpleri de o nispette zayıf. Yerken kalplerimiz kuvvetleniyor diyorlar. Doktora gidince, “Şu maddeleri, bu maddeleri yemişsin de senin kanında yağlar artmış, kalbine sıkıntı veriyor.” diyorlar. O farklı bir şeydir.

Ama asıl buradaki zayıflıktan murat ruh zayıflığı, iman zayıflığı. Kalplerin zayıflığından murat imanların zayıflığıdır. İtikatlar zayıflar, ameller zayıflar... Çünkü yiyip de öyle semiren insan, tok namaz kılamaz, tok zikrullah yapamaz. Canı kıymetlendiği için kendisini tehlikenin içine atamaz. “Başkası ölsün!” der, “Başkası şehid olsun!” der. Kalpleri zayıflar. Eh pekâlâ...

Ama şehvetler de canlanır, süratlenir. Kalp bir taraftan zayıflıyor bir taraftan da şehvetler artıyor. Aziz kardeş! Şehvet acı bir belâ, büyük bir belâ... Hz. Aişe Validemizin bildirdiği

bela belki büyük ama, o beladan daha büyük bela şehvet belâsıdır. Şehvet belâsının önüne geçmenin imkânı yok.

Ateş yakar mı yakmaz mı? Ateşin muhakkak yakıcı olduğuna hepimizin imanı vardır. Elini uzatırsın yakar. Bunun yakıcı olduğunu bildiğimiz hâlde bunu açık bırakmak evimizde, odamızda mümkün mü? Bırakamayız çünkü yangın yapar.

Şehvet bundan da tehlikeli. Ateşten elin yanarsa, malın mülkün yanarsa kaçarsın kurtulursun. Fakat şehvet canı yakıyor canı. İnsanı Allah'tan ayırıyor, peygamberinden ayırıyor, kitabından ayırıyor, dininden ayırıyor, imanından ayırıyor, her şeyinden ayırıyor. Çok fena...

Onun için kalplerin temizliği... Bedenin temizliği iyi. Fakat kalpleri öyle iman ile, o 313 ashabin imanını gibi tutabilmek ne bahtiyarlık o... Bugün 700 milyon Müslümanız diyoruz, 700 para etmez 700 milyonumuz. Bugün 700 milyon müslüman, o 313 müslümanın yaptığını yapamıyor işte. Yapamıyor.

Acılı halde her taraf. “Ne yapacağız?” diyor. Birisi, “Bana para lazım!” diyor, öteki “Bana da para lazım!” diyor. Bugün yemelerimizden, içmelerimizden, zevklerimizden, sefalarımızdan, hatta sigaralarımızın parasından, içtiğimiz meşrubatın parasından artırsak, gökler tayyare ile dolar, denizler gemiyle dolar. Bu kadar.

İmansız insanın Allah katında hiçbir kıymeti yok... Bir sineğin kanadının ne kıymeti var; o kadar kıymetsiz yani. İmansız insanın ind-i ilahide bir zerre kadar kıymeti yok. Onun için diyor ki:

“—Ehl-i imandan bir tanesi yeryüzünde kaldığı müddetçe Cenâb-ı Hak bütün mahlûkatın hepsine nimet veriyor. Neden? O bir tane ehl-i imanın hürmetine... Allah-u Teâlâ kullarına o bir kimse dolayısıyla veriyor vereceğini...

e. Ümmetin İleride Bolluğa Erişeceği

Bir gün Rasûlüllah SAS, ashab-ı kirama şöyle bir bakmışlar. Bakmışlar ki yüzleri sararmış, benizleri sararmış, vücutları incecik. Yani acımış, o sırada buyurmuşlar ki:⁶

أَبْشُرُوا فَإِنَّهُ سَيَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ يُغْدَى
عَلَى أَحَدِكُمْ بِالْقُصْعَةِ مِنَ الثَّرِيدِ وَيُرَاحُ عَلَيْهِ
بِمِثْلِهَا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ
قَالَ بَلْ أَنْتُمْ الْيَوْمَ خَيْرٌ مِنْكُمْ يَوْمَئِذٍ

(البزار عن ابن مسعود)

⁶ Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.309, no:1941; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.581, no:18278; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.I, s.102, no:148; *Et-Tergîb*, c.III, s.100, no:3242.

(*Ebşirû, feinnehû seye'tî aleyküm zemânün, yuğdâ alâ ehadiküm bi'l-kas'ati mine's-serîd, ve yürâhu aleyhi bi-mislihâ; Kâlû: Yâ rasûlallah, nahnü yevmeizin hayrun! Kâle: Bel entümü'l- yevme hayrun minküm yevmeizin.*)

(*Ebşirû*) “Tebşir edin, siz de birbirlerinizi müjdeleyin! (*Feinnehû seye'tî aleyküm zemânün*) Yakında size bir bolluk devir gelecek; bolluğa, ferahlığa erişeceksiniz. (*Yuğdâ alâ ehadiküm bi'l-kas'ati mine's-serîd*) Öyle ki sabahleyin bir güzel yemek yiyeceksiniz.” O zaman tirit meşhurmuş da onu söylüyor. (*Ve yürâhu aleyhi bi-mislihâ*) Akşam tekrar bir güzel yemek daha... Yâni çeşit çeşit yemekler yiyeceksiniz.”

(*Kâlû*) Dediler ki: (*Yâ rasûla'llah, nahnü yevmeizin hayrun!*) “Yâ Rasûlallah, o gün bizim için ne kadar mübarek ve hayırlı bir gündür. Çünkü sabahleyin karnımız doycak, akşam karnımız doycak. İbadete bol zaman bulacağız. Daha kuvvetli ve canlı ibadetler edebileceğiz.”

(*Kâle*) Rasûlüllah SAS buyurdu ki: (*Bel entümü'l- yevme hayrun minküm yevmeizin*) “Sizin bu gününüz, o gününüzden çok hayırlıdır.”

Bunlar ne güzel derstir aziz kardeşlerim! Allah bize kulak versin... Bu sözleri içimize işletip de bununla ameller nasib etsin...

f. İleride Yiyeceğin ve Giyeceğin Bollaşması

Ebû Ya'lâ, Hz. Ali Efendimiz'den rivayet ediyor. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

أَنْتُمْ الْيَوْمَ خَيْرٌ أُمَّ إِذَا غَدَى عَلَى أَحَدِكُمْ
بِجَفْنَةٍ مِنْ خُبْزٍ وَلَحْمٍ وَرَيْعٍ عَلَيْهِ بِأُخْرَى
وَوَعْدًا فِي حُلَّةٍ وَرَاحٍ فِي أُخْرَى وَسَتْرَتُمْ
بُيُوتَكُمْ كَمَا تَسْتُرُ الْكَعْبَةَ قُلْتُ
بَلْ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ نَتَفَرَّغُ
لِلْعِبَادَةِ قَالَ بَلْ أَنْتُمْ الْيَوْمَ خَيْرٌ

(أبو يعلى عن علي)

(Entümü'l-yevm hayrun, em izâ gadâ alâ ehadüküm bi- cuhfetin min hubzin, ve lahmin veriun aleyhi bi-uhrâ; ve gaden fî hulletin, ve râhin fî uhrâ; ve setertüm büyûteküm kemâ testürü'l- ka'betü. Kultü: Bel nahnü yevmeizin hayrun neteferrağu li'l-ibâd. Kâle: Bel entümü'l-yevme hayrun.)

⁷ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.387, no:502; Hennâd, *Zühd*, c.II, s.390, no:760; Hz. Ali RA'dan.

Tergîb ve Terhîb, c.III, s.100, no:3243; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.VII, s.53, no:5785.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.26, no:5640; Hz. Aişe RA'dan.

Tergîb ve Terhîb, c.III, s.101, no:3246.

Gene ashabına soruyor:

(*Entümü'l-yevm hayrun*) “Bugün mü siz daha hayırlısınız; (*em izâ gadâ alâ ehadüküm bi-cuhfetin min hubzin, ve lahmin veriun aleyhi bi-uhrâ*) yoksa bir gün gelecek ki o gün hem sabah, hem akşam çeşitli yemekler yiyeceksiniz. Tabağın birisi kalkacak, birisi gelecek. Sahanın birisi kalkacak, birisi gelecek.

(*Ve gaden fî hulletin, ve râhin fî uhrâ*) Elbiseleriniz de sabahleyin bir çeşit giyeceksiniz, akşama başka çeşit giyeceksiniz. Sabah giydiğinizizi, akşama giymeyeceksiniz. Bolluk içerisin- desiniz. Daima esvablarınızı da böyle değiştireceksiniz. (*Ve setertüm büyûteküm*) evlerinizi süsleyeceksiniz, (*kemâ testürü'l- ka'betü*) Kâbe'ye örtüler örtüp süsledikleri gibi siz de evlerinizi böyle süsleyeceksiniz, bolluktan dolayı.”

(*Kultü*) Dedim ki: (*Bel nahnü yevmeizin hayrun neteferrağü li'l-ibâd*) “Elbette o gün bizim için hayırlıdır ki, ibadete biz o gün çok zaman buluruz, vakit buluruz, kuvvet buluruz.”

(*Kâle*) Ama bak ne diyor:

(*Bel entümü'l-yevme hayrun*) “Hayır, hayır! Bugünkü bu haliniz, sizin o halinizden daha hayırlıdır.”

O ashabın yüzüne bakıp da onlara acıyıp tebşir ederken, bir vaka daha var orada. Şimdi bakmış açlar, kendileri de mübarek, aç imiş fazlaca... Onlara taltif, teskin sadedinden söylerken kendileri de fazla acıkmışlar.

Ve bu açlık ıstırabını teskin için orada olan bir taşı almışlar, mübarek midelerinin üzerine şöyle bastırmışlar.

Aziz kardeş! Muhterem, güzel kardeş! Bu Allah'ın sevgilisi, kâinatın padişahı, yerin göğün hilkatinin sebebi, Allah'ın sevgili habîbi... Bak şu hayatına! Bu yokluktan değil ha! Sakın zannetme ki bulamıyorlardı da yemiyorlardı. Hayır, isteseydi, Allah ona kâinatı altın yaratırdı. Her taraf altın olurdu onun için. Cebrail AS gelmiş, bildirmiş ki;

“—Yâ Rasûlallah, istersen Mekke'nin dağlarını, taşlarını Rabbin senin için altına çevirecek.”

“—İstemem!” demiş. “Bir gün aç olayım, Allah'a tazarru ve niyaz edeyim. Bir gün tok olayım, Allah'a kulluk edeyim!” diyerekten o varlıkları istememişler.

Onu karınlarına bastırmışlar da demişler ki:⁸

أَلَا رَبَّ نَفْسٍ طَاعِمَةٍ نَاعِمَةٍ فِي الدُّنْيَا

جَائِعَةٍ عَارِيَةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(*Elâ rubbe nefsin taimetin nâimetin fi'd-dünyâ, câiatün âriyetün yevme'l-kıyâmeti.*)

⁸ Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.531, no:2703; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.308, no:870; İbn-i Büceyr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.936, no:43606; *Tergîb ve Terhîb*, c.III, s.101, no:3244; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VI, s.36, no:4646.

(Elâ), edat-ı âgah. “Uyan, aklını başına al, iyi dinle!” tabirlerine muadil olarak harf-i tenbihtir.

(Rubbe nefsin) “Çok nefisler vardır ki, (tàimetin nâimetin fi'd- dünyâ) dünyada tok, nimetleri de bol, rahat içerisinde dirler. Fakat, (câiatün àriyetün yevme'l-kıyâmeti) ahiret gününde hem aç hem de çıplak olacaklar.” Allah onları açlık ve çıplaklıkla cezalandıracak.

Ta'lim öğrenirken ilk öğrendiğimiz şey:

رُبَّ قَارِيٍّ الْقُرْآنِ يَلْعَنُهُ الْقُرْآنَ

(Rubbe kârii'l-kur'âni yel'anühü'l-kur'ân) “Nice kur'an okuyan vardır ki, Kur'an-ı Kerim ona lânet eder.”

Kur'an kendi ağzıyla, kendisi kendisine lanet eder. Neden? Allah yalanı sevmez, hıyaneti sevmez, zalimi sevmez. Senin üzerinde de bunlar duruyor. Allah bunlara lanet ederken, sen kendin o lanete düşüyorsun.

Burada da diyor ki:

أَلَا يَا رَبِّ نَفْسٍ جَائِعَةٍ عَارِيَةٍ فِي الدُّنْيَا
طَاعِمَةٍ نَاعِمَةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(Elâ yâ rubbe nefsin câiatün àriyetün fi'd- dünyâ, tàimetin nâimetin yevme'l-kıyâmeti.)

(Elâ), edat-ı âgah. “Uyan, aklını başına al, iyi dinle! (Rubbe nefsin) “Çok nefisler vardır ki, (câiatün àriyetün fi'd- dünyâ) dünyada hem aç hem de çıplaktır. Fakat, (tàimetin nâimetin

yevme'l-kıyâmeti) ahiret gününde karınları tok, nimetleri de bol, rahat içerisinde dirler.”

Bunun için diyor ki:

أَلَا رَبُّ مُكْرِمٍ لِنَفْسِهِ وَهُوَ لَهَا مُهِينٌ

(Elâ rubbe mükrimin li-nefsihî ve hüve lehâ mühînün.)

Yine de dikkat edin, agâh olun, mütenebbih olun ki (rubbe ... li nefsi) çok kimseler vardır ki nefislerine ikram ederler, mükrim. (ve hüve leha mühînün) ama hadd-i zatında o da hıyanetlik ediyor. bir taraftan ikram söylüyor. Fakat aynı zamanda o ikram, ona ihanetlik sayılıyor.

Niçin? Çünkü o doyduğu vakitte isyana gidiyor. O doyduğu vakitte isyana gidecek olan bir nefsi besliyorsun sen. Senin nefsinden daha çok besleyeceğin kalbin olacak, gönlün olacaktı. Sen gönlünü, kalbini, ruhunu, aklını bırakıyorsun; karnına veriyorsun gücü. Karnına olan ikramın aynı zamanda işte demin de Hz. Aîşe validemizin dediği gibi o tokluk dolayısıyla çeşitli musibetlere düşüyor. Ruh zayıflıyor, gönül zayıflıyor. Hayırlardan uzaklaşıyor. Hristiyanlığa doğru insanlar gidiyor.

İkra Sûresi'ni hep söylerler, Allah oku diye emretti derler.

إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

(العلق: ۱)

(*Ikra' bismi rabbike'llezî haleka.*) [Yaratan Rabbinin adıyla oku!] (Alak, 96/1) buyrulmuştur. Cenâb-ı Hak'ın ilk emri okumak.

Sûrenin altındaki tabiri kimse söylemez. İkra Sûre'sinin devamında buyruluyor ki:

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّا

(العلق: ۱-۷)

(*Kellâ inne'l-insâne leyetgâ. En raahü'stağnâ.*) [Gerçek şu ki, insan kendini kendine yeterli görerek azar.] (Alak, 96/6-7)

Bir cibiliyyet-i insâniye, hilkat var ya insanda, o cibiliyyet-i insâniye iktizası böyle varlıkları görünce, imkânları, malı mülkü görünce azar.

Cenâb-ı Hak nefsi yaratmış. Sormuş:

“—Sen kimsin, ben kimim?”

“—Sen sensin, ben benim!” diye cevap vermiş nefis.

Nefsi Cehennemde yakmış bin sene. Sonra sormuş:

“—Sen kimsin, ben kimim?”

“—Sen sensin, ben benim!” diye cevap vermiş nefis.

Cehennem hiç gelmiş buna. Zemherir denilen soğuk kısma atmış. Bin sene yandıktan sonra yine sormuş:

“—Sen sensin, ben benim!” diye cevap vermiş nefis.

Açlık hapisanesine atmış. Bin sene sonra, yine sormuş:

“—Sen kimsin, ben kimim?”

“—Sen Hâliksin, ben mahlûkum!” diye cevap vermiş nefis.

Demek ki insanlara insanlığı tattıran açlık oluyor. Tokluk tuğyana götürüyor, açlık yola getiriyor insanları.

Onun için koşu atlarımız var ya koşmaya giderler. O koşu hayvanlarını evvela bir açlığa çekerler. Yemeğinden, içmesinden keserler. Bu suretle hayvan güzel koşacak hale gelir.

Şimdi de çocuğumuzu büyütürken:

“—Aman çocuk gıdasını alsın. Yavrum yesin! Balını yesin, yumurtasını yesin, etini yesin, besleyelim!” deriz.

Sözde ikram yapıyoruz çocuğa... Kendimize de öyle.

Çocuk da olsa, kim olursa olsun aynı zamanda bu ona zarar vermektir.

Şimdi aklımıza da geliyor ya, bugünkü yetişen nesil, tuğyankâr yetişiyor. Ne ana baba tanıyor, ne devlet millet tanıyor. Herkes her şeye çekiyor çocuğu... Sebebi? Bu yapılan ikramların cezasını Cenâb-ı Hak bize bi'l-fiil gösteriyor.

Bizim yetişme devirlerimizde ekmek de bulamazdık. O zaman Yunan harbi çıkmış, arkasından Balkan harbi çıkmış, arkasında seferberlik çıkmış. Ekmeği şu kadarcık verirler.

Onu da ya buluruz ya bulamayız. Şekerin kendisi yok. Et böyle bulunmaz. Zorluk içerisinde yetişmişiz. Ne isyan edecek hali vardı, ne bağırarak çağırarak hali vardı insanın. Ama bugün öyle mi ya?

أَلَا رَبُّ مُهَيِّنٍ لِنَفْسِهِ وَهُوَ لَهَا مُكْرِمٌ

(*Elâ rubbe mühînün li-nefsihî*) “Gene agâh ve mütenebbih olun, dikkat edin, iyi dinleyin. O nefislerine ihanet değil, onu perhize çekiyor, onu riyazete çekiyor, ona istediği her şeyi vermiyor. Sabret diyor, tahammül et diyor. (*Ve hüve lehâ mükrim*) Ama aynı zamanda bu onun terbiyesi, ona bir ikramdır ki arkasından o güzel bir kimse olacak.

Ağacın dallarını böyle budarlar, güzel yetişsin diyerekten. Onu böyle çıkan dallarıyla bırakırsan, o zaman iyi yetişemez o ağaç.

Onun için Cellâc isminde bir zat diyor ki:

“—Müslüman olduktan sonra, Peygamber SAS’in tenbihine riayeten, ben karnımı yemeklerle tamamen doyurmadım. Ancak beni ayakta tutabilecek kadar bir şey yiyebildim.”

Yokluktan değil yani.

g. Birden Fazla Yemek İsrâf

Hz. Aişe RA anlatıyor:⁹

رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَقَدْ أَكَلْتُ فِي الْيَوْمِ مَرَّتَيْنِ فَقَالَ يَا عَائِشَةَ

إِتَّخَذَتْ الدُّنْيَا بَطْنَكَ أَكْثَرَ مِنْ أَكْلَةٍ كُلِّ يَوْمٍ
سَرَفٌ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

(هـب . عن عائشة)

TT. 3246 (*Raânî rasûlü'llàh SAS, ve kad ekeltü fi'lyevmi merreteyni; fekàle: Yâ àiše, itte hazte'd-dünyâ batneke! Ekseru min ekletin külle yevmin serefün, va'llàhu lâ yuhibbü'l-müsrifîne.*)

(*Raânî rasûlü'llàh SAS, ve kad ekeltü fi'lyevmi merreteyni*) “Rasûlüllah SAS bir gün beni ikinci defa yemek yerken gördü.”

Bir gün Hz. Aişe Vâlidemiz'i görmüş ki, mutfağa girmiş, bir şeyler yiyor. Yedikleri zannetme ki bizim gibi etten, kavurmadan, yağdan, baldan... İçeride olan ya süttür, ya hurmadır. Bu iki şeyden başka bir şey bulunmazdı. Bir iki hurma ya atmıştır, ya atmamıştır ağzına. Yahut biraz süt içmiştir. Bunu gören Cenab-ı Peygamber SAS ona diyor ki:

(*Yâ àiše, itte hazte'd-dünyâ batneke!*) “Ya Aişe, sen karnını dünya mı yaptın? Senin karnın dünya mıdır, nedir bu? Sabahleyin yemedik mi beraber? Bir de şimdi mi yiyorsun?”

(*Ekseru min ekletin külle yevmin serefün*) “Her gün birden fazla yemek yemek israftır. (*Va'llàhi lâ yuhibbü'l-müsrifîn*) Allah da müsrifleri sevmez!”

⁹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.26, no:5640; Hz. Aişe RA'dan.

Şimdi tansiyon aleti mi getireceksin, kantar mı getireceksin, ne getirirsen getir. Ölç bakalım bizim hayatımızı. Bu hayatın, bizimle ne ilgisi var? Biz bu hayattan ne kadar zaman evvel uzaklaşmışız. Ama bugün müslümanlığı kimseye de vermiyoruz. Allah affetsin kusurlarımızı...

h. Canının Her İsteddiğini Yemek İsrاف

Başka bir hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

مِنَ الْإِسْرَافِ أَنْ تَأْكُلَ كُلَّ مَا اشْتَهَيْتَ

(هـ . عن انس)

(*Mine'l-israfi en te'küle külle me'steheyte.*)
“Canının her istediğini yemek israftan sayılır, israfın kendisidir.”

Doydu karnımız. Meyve getir yâhu! Portakal, elma, ne varsa... Hani bunun arkasından çayı, kahvesi? Allah affetsin... Canının istediği her şeyi yemek, israftan ma'dud olunca şimdi alt tarafına bak!

Cenab-ı Peygamber diyor ki:¹¹

إِنَّمَا أَحْشَى عَلَيْكُمْ شَهَوَاتِ الْغَيِّ فِي بُطُونِكُمْ
وَفُرُوجِكُمْ وَمُضِلَّاتِ الْهَوَى

(البزار عن أبي برزة)

(*Innemâ ahşâ aleyküm shevâti'l-gayyi fî butûniküm, ve furûcüküm, ve mudillâti'l-hevâ*)

(*Innemâ ahşâ aleyküm şehvâti'l-gayyi fî butûniküm*) “Sizin üzerinize en çok korktuğum şey, sizin şu karınlarınızın şehveti. Yeme içme arzusu, karınlarınızı doyurma arzusu.” En çok korktuğum şey budur sizden.

Sizi en çok tehlikeye sürükleyen budur. Ne Rus'tan kork, ne başkasından kork. Korkacaksan karnından kork. Karnın seni her şeye sürüklüyor yani. Emin ol bu eski müslümanın üç yüz tanesi bugün olsun, Rus'a da duman attırır, Amerika'ya da duman attırır, dünyaya da duman attırır yani. Bu çıplaklıklarıyla, iman kuvvetiyle...

İkincisi (*ve furûciküm*): Karınlarınızın tokluğu, kuvvetinizin artması sizi zinaya sevk eder. Tabiatıyla içerideki madde çoğalacak. O da çıkmak isteyen bir madde, durmaz içeride... Tetiği çektiğin vakitte kurşun atmaz mı? Nasıl içerisindeki kurşunu atıyorsa, yayı çektiği vakitte oku nasıl fırlatıyorsa; bu içeride biriken kuvvet, o da dışarıya çıkmak isteyecek. E hakim olamazsan artık fenalıkların hepsi gözünün önünde...

(*Ve mudillâti'l-hevâ*): Ondan sonra tuğyan yolları. Zina ayrı, tuğyan yolları da ayrı. En çok korktuğum sizin için bunlardır demiş Cenab-ı Peygamber SAS.

---

¹⁰ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.108, no:3343; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.154, no:2765; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tergîb ve Terhîb, c.III, s.101, no:3247.

¹¹ Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.67, no:3844; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.446, no:891; Ebû Berze RA'dan.

i. Hz. Ömer'in Hassasiyeti

Şimdi şunu da dinleyelim.

Câbir ibn-i Abdullah RA anlatıyor:¹²

لَقِيَنِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَقَدْ
ابْتَعْتُ لَحْمًا بِدِرْهَمٍ فَقَالَ مَا هَذَا يَا جَابِرُ
قُلْتُ قَرْمٌ أَهْلِي فَأَبْتَعْتُ لَهُمْ لَحْمًا بِدِرْهَمٍ
فَجَعَلَ عُمَرُ يُرَدِّدُ قَرْمٌ أَهْلِي حَتَّى تَمَنَيْتُ أَنْ
الدِّرْهَمَ سَقَطَ مِنِّي وَلَمْ أَلْقَ عُمَرُ

(ق. عن جابر)

(*Lakıyenî umeru'bnü'l-hattab RA*) “Hz. Ömer ile karşılaştık. (*Ve kadibteat lahmen bi-dirhemini*) Ben de bir dirhemlik et almıştım.” O gün ne ediyorsa. But mu ediyordu, daha az mı ediyordu. (*Fekàle umeru*) Hz. Ömer beni görünce:

(*Mâ hâzâ yâ câbir*) “Bu nedir ey Câbir?” dedi.

O zaman da biraz kıtlık devri de var. Öyle herkesin bol et yemesine Hz. Ömer izin vermiyor

---

¹² Beyhakî, *Şuabül-İman*, c.V, s.34, no:5673; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Tergîb ve Terhîb, c.III, s.101, no:3249.

(Kultü) Dedim ki: (Karmün ehli) “Çoluk çocuk et arzu ettiler. Çoktan beri de yedikleri yok da. (Ve kadibteat lahmen bi-dirhemin) Ben de bir dirhemlik bunlara et alıverdim, götürüyorum.”

(Feceale ömer) Hz. Ömer (yureddedu karmin ehlî) Bu sözü tekrarlıyor. “Sen demek çocukların et istedi diyerekten et aldın, götürüyorsun ha? Senin çocukların et istedi diyerek et alıp götürüyorsun ha? O kadar çok tekrarladı ki bu sözü, (hatta temenneytü) ben öyle istedim ki, (enne'd-dirheme sakata minnî) keşke o para elimden düşseydi de (ve lem elka ömer) ben eti almayaydım da, Ömer'e de rast gelmeyeydim.”

O kadar üzülmüş yani Hz. Ömer'in onu uyandırma şeklinde böyle deyişi onun çok ağırına gitmiş.

Çünkü bunları yedikçe nefisler dünyaya fazla meyleder. Ondan sonra onun önüne geçmeye imkân olmaz. Şehvetlerin, arzuların önüne geçmek mümkün olmaz. “Hadi bugün şunu, hadi bugün de bunu alalım!” diye böyle nefsin istediklerine daima böyle icabet edersen, onu hoşlandırırısın, memnun edersin. O nefis de orada daima başkasını ister. O da olsun, bu da olsun, şu da olsun diye ister. Artık o nefsin isyanını engellemek mümkün olmaz.

İsyandan başka bir de ibadet kapılarını kapar. Bizim gönüllerin kapılarının kapanışı gibi. Gönüllerde bugün bizim hiçbir şey yok. Bir ölünün yahut makineleşmiş bir şeyi böyle kaldırırlar, robot mu diyorlar. Bir robot gibi bunlar.

Vakit geliyor, Allah-u Ekber yatıp kalkıyoruz. Allah gene bundan da ayırmasın yani. Bu da gene bir büyük devlettir. Ama asıl gaye, bu gönlü unutmamaktır.

Kâbe'ye gittik el-hamdü lillâh. Cenâb-ı Hak tekrarlarını da nasib etsin... Yeri gelmişken bunu da izah edeyim:

Geçen bir kardeş bana bir mektup yazmış, ayın yirmi dördünde... Mart'ın yirmi dördüncü günü (1972) takviminde bir hadise olarak: Ömer ibn-i Abdülaziz Arafat'taymış o sene. Hz. Ömer'in oğullarından birisi karşısına çıkmış. Demiş ki:

“—Ya Ömer ibn-i Abdülaziz, sen vazifelerini bırakıp da niye geliyorsun buraya her sene? Ne işin var senin? Senin devlet işin, millet işin sana daha mühim.”

Nasıl sözler söylediye, Hz. Ömer ibn-i Abdülaziz ağlamış

orada;

“—Keşke bir emir olmasaydım da ben, bana da böyle demeselerdi bu adamlar, benim ibadetime mâni olmasalardı.” demiş.

Bu adam bu takvimi koymuş bir zarfın içerisine, bir mektup da bana. Şunu oku demiş. ve altına da şunu demiş:

“—Siz az gelimli insanlar olduğunuz halde, böyle her sene hacca gidiyorsunuz. Bu hacca giderken de milleti teşvik de ediyorsunuz.

İmam-ı Azam bu kadar defa hacca gitmiş, hadi biz de gidelim diyerekten... Bu olur mu?” demiş.

Tabii bizim gidişlerimizi o adam bilemiyor. Kendi paramızla gitmiş değiliz. Bize hacca gidemedi borç olmuş insan, farz olmuş, ölmüş. Ama babasını borçlu bırakmamak için, işte şuna buna diyorlar, bize de diyorlar:

“—Hocaefendi! Babamız için gider misin bir hacca? Masrafını biz verelim de sen git, babamın yerine şu hac vazifesini yap, babam da ondan kurtulsun. Eh sen de me’cur olursun orada...” derler, biz de pekiyi deriz, gideriz.

Sonra buradan vazifeyi de bırakmış değilizdir. Vazifeni bırakıp da diyor... Devlet her sene bir ay izin veriyor. Bu meşru bir hak. Sonra daha şimdi bollandı bizim izinler. Haftada da bir gün iznimiz var gene. Bu senede elli küsür gün yapar. Her gün de sekiz vakit itibariyle dört yüz vakit bizim hakkımız var. Halbuki biz bunların hiç birisini ziyan etmeyiz el-hamdü lillah. Oralarına dikkat vermemiş de...

Bazen şuraya buraya gittik de, üç beş namaz ancak kalır. Onu da o da arkadaşlarımız telafi ediyorlar el-hamdü lillah. Şimdi bak şimdi bunu da dinleyelim de:

Hz. Ömer davet etmiş milleti yemeğe.

O zaman böyle yağlı mağlı etler de yok da, kasaptan bir parça misafir için et almış adamcağız. Fakat bakmışlar ki pek yağsız, tatsız, tuzsuz olacak. Biraz da yağ katmışlar, daha lezzetli olsun diyerek. Hz. Ömer de görmüş yapılıırken onu. Elini çekmiş:

“—Ben yemem bunu!” demiş.

Şimdi bakın, Hz. Ömer’in şu sözüne dikkat edin:

“—Va’llahi, biz Rasûlüllah’ın zaman-ı saadetlerinde böyle iki çeşit yemeği bir arada bulamazdık; birini yesek, birini tasadduk ederdik.” diyor. “Etini yer, yağını da tasadduk ederdik. Hem et, hem yağ olur mu?” diyor.

Aman yâ Rab! Hz. Ömer gelse, bugün hepimizi kırar geçirir.

j. Çok Yemekten Sakın!

Birkaç tane kaldı. Muaz ibn-i Cebel RA’ı Efendimiz SAS, Yemen’e vali yolluyor. Vali yolladığı sırada diyor ki:¹³

إِيَّاكَ وَالتَّنَعُّمَ فَإِنَّ عِبَادَ اللَّهِ

لِيُسُوا بِالْمُتَنَعِّمِينَ

(حم. ق. عن معاذ)

(*İyyâke ve’t-tena’um, feinne ibada’llâhi leysû bi’l-mütena’imîn.*) (*İyyâke ve’t-tena’um*)
“Sakın ha yemeklere düşkünlük yapma!”

Vali oldum diyerekten sana şuradan buradan birçok şeyler gelir. Belki kendin de ondan istifade edersin. Çok yemeğe içmeye meyledersin. Sakın ha, çok yemekten uzak ol!

---

¹³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XLV, s.82; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.X, s.438, no:17835; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.V, s.155; Muaz ibn-i Cebel RA’dan.

(*Feinne ibada'llàhi*) “Allah’ın halis ve sevgili kulları...” Buraya dikkat ediniz izah ediyor: İbadallahtan murad kulların hepsi değil. (*Leysû bi'l-mütena'imîn.*) “Allah-u Teâlâ’nın sevgili, halis kulları öyle Allah-u Teâlâ’nın verdikleri şeylerle telezzüz edip de yaşamak istemezler.”

Halbuki bugün bizim bildiğimize göre Allah-u Teâlâ yeryüzündeki tüm eşyayı bizim için yaratmıştır. Hepsi bizim hakkımızdır. Fakat hakkımız olmakla, hepsinin de helal olan kısımları hakkımızdır ama, işte bu sebepler vardır ki insan bunları yeyip de, telezzüz edip de yaşayınca nefisler tuğyan ediyor.

Bu nefislerin tuğyan etmemesi, yaşlarla da sınırlı değil ha!

“—Benim yaşım artık yetmiş, sekseni geçmiş de benim için artık şehvet mevz-u bahis olamaz.” diyen olabilir.

Can çıkmadıkça, nefis şehvet insandan eksik olmuyor. Can varken hepsini ister insan. Ama gücü yetmez, kuvveti yetmez o ayrı mesele...

k. Yemeye ve Giymeğe Düşkünlüğün Kötülüğü

Şimdi Ebû Ümâme RA’ın şu rivayetine bakalım. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

سَيَكُونُ رِجَالٌ مِنْ أُمَّتِي يَا كَلُونَ أَلْوَانَ

الطَّعَامِ وَيَشْرَبُونَ أَلْوَانَ الشَّرَابِ

وَيَلْبَسُونَ أَلْوَانَ الثِّيَابِ وَيَتَشَدَّقُونَ

فِي الْكَلَامِ فَأَوْلَيْكَ شِرَارُ أُمَّتِي

(طب . حل . عن أبي أمامة)

(*Seyekûnü ricâlün min ümmetî, ye'külûne elvâne't-taàm, ve yeşrebûne elvâne's-şerâb, ve yelbesûne elvâne's-siyâb, ve yeteşeddekûne fi'l-keîâmî; feülâike şîrâru ümmetî.*)

(*Seyekûnü ricâlün min ümmetî*) “Ümmetimden öyle kimseler gelecek ki, (*ye'külûne elvâne't-taàm*) çeşit çeşit yemekler yiyecekler, (*yeşrebûne elvâne's-şerâb*) çeşit çeşit şerbetler içecekler, (*ve yelbesûne elvâne's-siyâb*) çeşit çeşit elbiseler giyecekler. (*Ve yeteşeddekûne fi'l-keîâmî*) Çok güzel de konuşma yapacaklar. (*feülâike şîrâru ümmetî*) Bunlar benim ümmetimin şerlileridir.” buyuruyor.

Allah'a çok şükür ki bizi ümmetlikten atmıyor. Gene benim ümmetimden diyor. Eh o da yeter bize inşaallah. Ne yapalım. Biz de günahkâr, asi, bugünün zevkine, sefasına düşmüş insanlarız. Ama ümmetiyiz gene de... Yâ Rasûlallah bizi affet!

---

¹⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.107, no:7512; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.24, no:2351; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.342, no:1458; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.IV, s.69, no:1566; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.439, no:17836; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.561, no:7911; *Tergîb ve Terhîb*, c.III, s.103, no:3254; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIII, s.343, no:13268.

Şimdi ümmetim deyince, Hz. Ali Efendimiz'in Hz. Muaviye ile muharebesinde iki taraftan da ölenler oldu. Hz. Ali Efendimiz'e:

“—Ne yapalım?” diye sordular. O da:

“—Kardeşlerinizdir, isyan etmişlerdir. Beşeriyet iktizası hata etmişlerdir. Hatalarından dolayı günahkârdırlar ama gene kardeşlerinizdir, mü'minlerdir. Bu hataları dolayısıyla imandan çıkmamışlardır.” buyuruyor.

Akşam bir mevzu geldi de, insan müteessir oluyor.

Şimdi çeşit meyve suları var ya, adlarını pek bilemeyeceğim ben onların. Bunları imal edenler çok büyük paralarla tesis olunmuş şeylerdir, makinelerdir. Yüz milyona tesis, daha fazlaya tesis olunan şeyler var. Bunun yaptığı hüner, alt tarafta bize bir cihetten yardımcı.

El-hamdü lillah memleketimizde yaz kış meyve dolu. Biz bunların kendisini yemek suretiyle idare oluyoruz el-hamdü lillah. Ya bunun bir şişesine yüz elli kuruş verip de satın alsak... Evde dört beş tane çocuğa yüz elli kuruştan ne kadar para tutar? Birçok para tutar.

Her zaman her mevsimde bulunan şeyler bunlar. Cenâb-ı Hak da bizi cennette yaratır gibi, dünyanın en güzel yerinde yaratmış. Bu paraları insanlar böyle nefislerinin, şehvetlerinin tahrikine sebep olacak şeylere harcayacaklarına memleketin daha büyük dertlerine deva olacak şeylerine harcasalardı

daha iyi olmaz mıydı acaba dersiniz. Elbette...

Kumaşlardan da çok çeşitli elbiseler giyerler. Ah aziz kardeşim. Eski devirleri bilmiyoruz da... Şimdi bugünkü bizim hayatımız, acı olacak söylemesi de, İslâmî an'aneleri tamamiyle terk etmiş, başka milletlerin usulünü benimsemiş durumdayız. İslâm'daki giyiş, içiş, yiyişle hiçbir ilgimiz kalmamış.

Cenâb-ı Hakk'ın bir yaratma şekli vardır. Bu yaratma şeklini tağyir sadedinde Sûre-i Nisa'nın 119. ayetinde şöyle buyruluyor.

Şeytan dedi ki:

وَأْمُرَنَّهُمْ فَلْيُغَيِّرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ

(النساء: ۱۱۹)

(*Ve le-âmürennehüm feleyugayyirene halkı'llâhi*) [Şüphesiz onlara emredeceğim de Allah'ın yarattığını değiştirecekler.] (Nisâ, 4/119)

Cenab-ı Allah hilkatî tağyir edenleri, şeytan-ı aleyhi'l-la'ne'nin telkinine uğramış insanlar olarak tavsif ediyor. Bunu Hamdi Efendi'nin tefsirinden okumanızı rica edeceğim. İkinci cildindedir. Sure-i Nisa'yı açarsınız. Bu ayeti bulursanız, bakın o çok geniş izahat vermiş. Başka kitaplarda da daha çeşit izahları var. Ama bu bizim hoşumuza gidiyor. Bizim hoşumuza gidiyor ama Allah'ın hoşuna gidiyor mu? Yahut Peygamberimiz'in hoşuna gidiyor mu onu herkes kendisi bilecek.

Çok çeşitli esvaplar giyiyorsunuz. Nasıl? Avrupalı nasıl giyiniyorsa siz de öyle giyiniyorsunuz. Çok da güzel konuşma biliyorsunuz. Edebiyat okumuşsunuz. Fesahat, belağat, gayet güzel. Dinlerken herkesin ağzının suyu akıyor, imreniyor herkes. Fakat kantara koyuyoruz, hiçbir dirhem almıyor kantar. Ama bizim bir saatimizi işgal ediyor, kafamıza da bir şeyler giriyor ama kantarda bir şey yok. “Bunlar benim ümmetimin şerlilridir, zararlılarıdır.” buyuruyor. Gene ümmetim diyor el-hamdü lillah.

Dahhak isminde ashabdan bir zat var. Rasûl-i Ekrem SAS buna soruyor, diyor ki:

“—Yâ Dahhak! Bugün neler yedin?”

“—Et ve süt yedim ya Rasulallah!”

“—Sonra bunlar ne oldu?”

“—Bildiğin gibi ya Rasûlallah! Söylemeye lüzum yok.”

“—İşte Cenab-ı Allah, sizin yeyip de çıkardıklarınızı dünyanın misali olarak önünüze koydu. Ne yaparsanız yapın!

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar eylesin...

İmam-ı Gazali'nin çok güzel bir sözü var. Dört bin hadisten topladım der onu. Bazen dört yüz binden de söyler. Dört hadise indirmiş:

1. “Dünyadaki ihtiyacın kadar dünyaya çalış; ahirete olan ihtiyacın kadar da ahirete çalış!”

Dünyaya olan ihtiyacımız, elli altmış, yetmiş seksen, bilemedin yüz. Ahiret ebedi...

2. “Ateşten korktuğun kadar, ibadete çalış. Cenneti istediğin kadar da cennet için çalış!”

Allah hakkımızda hayırlısını ihsan etsin... Gönlümüzü, ruhumuzu uyanan, kendisini seven ve rızasına muvafık ameller işlemeye çalışan bahtiyar kullarının zümresine sizi de bizi de ilhak etsin...

Şimdi bunu söyledik, siz de dinlediniz, biz de dinledik. Kaç günden beri de okuyorum ben bunu. Bir türlü işin önüne geçecek, arzuları gemleyecek durumum da yok. Misafir gelir, ikram lâzım. Çoluk çocuk şu olacak, bu olacak. Bizi daima zevke doğru sürükler.

Misafir geldiyse, benim yediğimden ikram edelim! Peygamber SAS Efendimiz nasıl ki misafir geldiği zaman hurmayı koyuyordu, sütü koyuyordu, buyurun diyordu. Tuzu koyarız, biberi koyarız...

Ne derlerse desinler yâhu. Sen işin doğrusuna bak, hakikatına bak, kendini kurtarmaya çalış. Alem sana çok iyi, çok güzel diyecek. Dese ne olacak, demese ne olacak. Sen kendini kurtarmaya çalış. Kendimizin kurtulması nefsin hakimiyetinden paçayı kurtarmakla olur.

Nefis hakim bize... Nefis hakim olduğu için şehvet de galebe alıyor. Nefisle şehvet birleşince, şeytan karşıdan seyre bakıyor artık.

“—Tamam buldunuz belânızı, bana iş kalmadı!” diyor.

E bir de o var işin içinde... Allah cümlemizin yardımcısı olsun...

Onun için bu yemek içmeye dikkat edelim! Bu helalinden aziz kardeş. Bunun içerisine haram karışırsa, hile karışırsa, irtikaplar karışırsa bunun altından nasıl çıkılır yani?

Şimdi bize bir kardeş geldi. Gemlikte. Tavukçuluk yapar. Tavukları var. Ama biraz da parası yetmiyor. Faizden para almış.

“—Kardeş, sen buradan geçineceksin iyi ama bu faizler senin tavukların hepsini götürecek sonra...” dedim.

“—Ne yapalım Hocaefendi? Şimdi tavukları satsak biz de aç kalacağız.” dedi.

E aç kal, ne olur? Kocaman arazisi var, arazide çalışırsın; Allah ne verdiyse, o araziden onunla iktifa edersin. Bu fazladan bir gelire, refaha sebep olsun diyerek onu istiyor ama arkasından ne geleceğini Allah bilir.

Allah kusurlarımızı affetsin... Tefkât-ı samedâniyyesine mazhar eylesin... Şu nefsimizin, şehvetimizin ıslahına bizim için yardım eylesin...

Biz kendimiz ne nefsin, ne de şehvetin
hakkından gelecek gücümüz, kuvvetimiz
yok. Cenâb-ı Hak fazl u keremiyle bizi
kurtarırsa kurtaracak. Ya Rabbi biz sana
dehalet etmekten ve sana sığınmaktan başka
çaremiz kalmadı. Sana sığıyoruz ya Rabbi!..
Sen bizi hıfz u himâyenden bir göz yumup
açacak kadar zaman da olsa ayırma yâ Rabbi!
Bizi kendi halimize bırakma yâ Rabbi!..

*Allahümme innâ nes'elüke tamâmen ni'meh...
Ve devâme'l- âfiyeh... Ve hüsne'l-hâtimeh...*

Bi-hürmeti'l-fâtiha!

Mehmed Zâhid KOTKU

09. 04. 1971 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Cuma
Sohbetlerine PDF olarak ulaşmak için
tıklayınız.](#)

